

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ
імені академіка В. Лазаряна

БУЛГАКОВА ЮЛІЯ ВАДИМІВНА

УДК:629.472.7:338.47

**РОЗВИТОК СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ВАНТАЖНИХ
ВАГОННИХ ДЕПО В УМОВАХ СУЧАСНОГО РИНКУ**

Спеціальність 08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Дніпропетровськ – 2013

Дисертацією є рукопис

Робота виконана в Дніпропетровському національному університеті залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна Міністерства освіти і науки України

Науковий керівник:

доктор економічних наук, професор
Бараш Юрій Савелійович,
Дніпропетровський національний
університет залізничного транспорту
імені академіка В. Лазаряна,
завідувач кафедри обліку, аудиту та
інтелектуальної власності.

Офіційні опоненти:

доктор економічних наук, професор
Дикань Володимир Леонідович,
Українська державна академія
залізничного транспорту (м. Харків),
завідувач кафедри економіки,
організації та управління
підприємством;

кандидат економічних наук, доцент
Ейтутіс Дмитро Георгійович,
Управління статистики Укрзалізниці,
провідний економіст.

Захист відбудеться «1» листопада 2013 р. о 13.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 08.820.03 Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна за адресою: 49010, м. Дніпропетровськ, вул. Лазаряна, 2, ауд. 314.

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна за адресою: 49010, м. Дніпропетровськ, вул. Лазаряна, 2, ауд. 262.

Автореферат розісланий «30» вересня 2013 року.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

Т. В. Полішко

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Економічна ситуація, що склалася на сьогодні, потребує від підприємств залізничного транспорту України пришвидшення процесу корпоратизації та адаптування до умов сучасного ринку.

Світова фінансово-економічна криза 2008 року суттєво вплинула на діяльність Укрзалізниці й загальмувала реалізацію Державної програми реформування залізничного транспорту. Найбільш постраждали від неї вантажні перевезення, обсяг яких у 2009 році скоротився в середньому на 30 %, що призвело до зниження доходів залізничного транспорту. Крім того, ситуацію в галузі погіршили: значний знос рухомого складу; відсутність інвестицій на його оновлення; поява приватних операторів, які стали перевозити найбільш вигідні вантажі; недосконала організаційна структура управління та неефективний менеджмент.

До здобуття незалежності Україна мала найбільш технічно оснащені вагонні депо, потужність яких згодом внаслідок скорочення інвентарного парку майже у два рази перевищила потребу в ремонті вантажних вагонів.

Після 1991 року вантажні вагонні депо України суттєво знизили свою потужність, оскільки перейшли на стаціонарний метод ремонту, існуюче обладнання перестало оновлюватися через брак коштів на його ремонт. Усе це в сукупності призвело до погіршення стану та дієздатності вантажних вагонів, суттєвого зростання витрат на депо夫斯基 ремонт та неефективної роботи вагонного господарства. Вагонні депо залізничного транспорту потребують негайного реформування та адаптування до умов сучасного ринку за рахунок: оптимізації їх потужності при одночасному скороченні кількості; удосконалення системи управління діяльністю вагонних депо; зміни організаційної структури управління депо.

Різні аспекти економічного розвитку системи управління діяльністю підприємств залізничного транспорту досліджували такі вітчизняні та зарубіжні вчені: М. Ю. Цветов, Ю. Ф. Кулаєв, В. Л. Дикань, М. В. Макаренко, Є. П. Сич, Г. Д. Ейтутіс, Д. Г. Ейтутіс, І. М. Аксьонов, Ю. С. Бараш, М. В. Гненний, О. М. Гненний, Н. М. Колесникова, О. М. Гудков, О. Г. Кірдіна, Ю. Є. Пашенко, О. М. Пшінько, В. В. Мямлін, О. Г. Дейнека, В. І. Пасічник, А. М. Шульга, Л. О. Мазо, Н. Г. Смехова, В. Г. Галабурда, В. О. Персіанова, A. Neulard, G. Leborgne, M. Garicoix (Франція), T. Miles (Великобританія), V. Bosh (Німеччина), Ph. Gauderon (Швейцарія) та інші.

Окремі питання вказаної проблеми в Україні в 1992-2009 роках вирішували науковці Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна, Української державної академії залізничного транспорту, Державного економіко-технологічного університету транспорту та Державного науково-дослідного центру Укрзалізниці.

Автори спрямували свої дослідження на вирішення проблем діяльності залізничного транспорту з метою забезпечення його конкурентоспроможності, вивчали процеси, методи та принципи управління підприємствами залізничного транспорту, розкрили сутність та механізм управління їх діяльністю, визначили організаційні, правові, управлінські передумови їх функціонування, а також ра-

ціональні шляхи зростання потужності вантажних вагонних депо та економічні аспекти питань щодо їх розміщення на мережі залізниць.

Проте в умовах сучасного ринку та дефіциту об'єктів ремонту невирішеним залишається питання щодо формування та розвитку системи управління діяльністю вантажних вагонних депо, визначення їх раціональної кількості відповідно до кількості рухомого складу, який потребує деповського ремонту. Водночас подальшого дослідження потребують теоретичні, методичні та прикладні аспекти оптимізації функціонування вагонних депо в умовах сучасного ринку. Постало завдання удосконалення існуючих науково-методичних підходів до розвитку системи управління діяльністю вантажних вагонних депо.

Актуальність цих напрямків, їх недостатнє теоретичне, методологічне й практичне опрацювання визначили вибір теми дисертаційної роботи.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. У рамках науково-дослідної роботи «Розробка принципів переходу на вертикальну інтегровану форму управління галузевими господарствами залізниць» (2010 рік, номер державної реєстрації 0110U006292), що виконана Галузевою науково-дослідною лабораторією «Економіка і управління залізничним транспортом» Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна на замовлення Укрзалізниці, здобувачем досліджено обсяги та структуру вантажних перевезень, діяльність компаній-операторів, структуру парку вантажних вагонів (п. 2.4), розвиток конкурентного середовища на ринку залізничних послуг, у тому числі послуг з деповського ремонту вантажних вагонів (п. 4.12).

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційного дослідження є удосконалення існуючих теоретичних положень, науково-методичних підходів і практичних рекомендацій щодо формування та розвитку системи управління діяльністю вантажних вагонних депо в умовах сучасного ринку.

Мета досліджень зумовила необхідність виконання *таких завдань*:

- проаналізувати систему управління діяльністю вантажних вагонних депо та удосконалити концептуальний підхід до її формування в умовах сучасного ринку;
- удосконалити науково-методичний підхід щодо оптимізації потужності вантажних вагонних депо в умовах зниження попиту на ремонт вантажних вагонів;
- удосконалити систему управління діяльністю вантажних вагонних депо з організацією окремого акціонерного товариства з деповського ремонту;
- удосконалити організаційну структуру управління вантажними вагонними депо;
- розвинути інструменти визначення укрупненого бюджету вагонних депо;
- розвинути методичний підхід щодо визначення вартості реконструкції та технічного переоснащення вагонних депо.

Об'єкт дослідження – процес управління діяльністю вантажних вагонних депо в умовах сучасного ринку.

Предмет дослідження – сукупність теоретичних положень, науково-

методичних підходів і практичних рекомендацій щодо удосконалення системи управління діяльністю вантажних вагонних депо в умовах сучасного ринку.

Методи дослідження. Теоретичну та методологічну основу дисертаційного дослідження становлять положення економічної теорії, теорії управління, системного аналізу проблем діяльності вантажних вагонних депо, теоретичні положення економіки залізничного транспорту, які висвітлено в працях вітчизняних та закордонних вчених з питань формування системи управління діяльністю підприємств залізничного транспорту.

Для виконання поставлених завдань у дисертаційній роботі використовувалися системний підхід і такі методи досліджень:

- математичного аналізу – для визначення закономірностей роботи вагонного господарства у звітному періоді (розд. 2, п. 2.2);
- екстраполяції рядів динаміки – для прогнозування перспективних показників роботи вагонного господарства (розд. 2, п. 2.3);
- прийняття рішень, стратегічного планування – для виконання наукових досліджень щодо визначення раціональної системи управління діяльністю вантажних вагонних депо (розд. 3, п. 3.4);
- організаційно-розпорядчий – для побудови організаційних структур управління діяльністю вагонних депо (розд. 3, п. 3.4);
- дискретного програмування – для визначення оптимальної потужності депо акціонерного товариства з деповського ремонту вантажних вагонів та раціонального перерозподілу програми ремонту по кожному депо (розд. 3, п. 3.2, 3.5);
- індексний – для визначення вартості реконструкції та технічного переоснащення вагонних депо (розд. 3, п. 3.3).

Емпіричну та фактологічну базу дослідження склали: Державна цільова програма реформування залізничного транспорту України на 2010-2019 рр., затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2009 р. № 1390; Транспортна стратегія України на період до 2020 р., затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20 жовтня 2010 р. № 2174; Програма економічних реформ на 2010-2014 рр. «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава»; Постанова Кабінету Міністрів України від 26.10.2011 р. № 1106 «Про внесення змін до Постанови Кабінету Міністрів України від 16.12.09 р. № 1390»; Закон України «Про особливості утворення публічного акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування» від 23 лютого 2012 р. № 4442-IV; Закон України «Про внесення змін до ЗУ «Про залізничний транспорт» від 23 лютого 2012 р. № 4443-IV, статистичні дані Державного комітету статистики; річна та квартальна звітність вантажних вагонних депо України; публікації за темою дослідження українських та зарубіжних авторів; власні висновки автора щодо аналізу досліджуваних процесів та явищ.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в теоретичному обґрунтуванні, удосконаленні існуючих науково-методичних підходів щодо формування та розвитку системи управління діяльністю вантажних вагонних депо в

умовах сучасного ринку. Розроблені в дисертаційній роботі наукові положення полягають у такому:

удосконалено:

- концептуальний підхід до формування системи управління діяльністю вантажних вагонних депо в умовах сучасного ринку, сутність якого на відміну від існуючого полягає в розмежуванні функцій ремонтної та експлуатаційної діяльності вагонних депо за рахунок виділення експлуатаційних депо, перепрофілювання діяльності, передачі в оренду або ліквідації неефективних ремонтних депо, розподілу інших ремонтних депо між публічним акціонерним товариством «Українські залізниці» та акціонерним товариством з деповського ремонту вантажних вагонів, що дозволяє скоротити витрати на їх експлуатацію за допомогою розробки нової організаційної структури;

- науково-методичний підхід щодо оптимізації потужності вагонних депо в умовах зниження попиту на ремонт вантажних вагонів за рахунок визначення раціональної кількості вагонних депо, спеціалізації їх на ремонті одного або двох типів рухомого складу, впровадження в них потокового методу ремонту, забезпечення функціонування вагонних депо на рівні виробничої потужності, що дозволить знизити собівартість ремонту вагонів та підвищити ефективність вантажних перевезень;

- систему управління діяльністю вантажних вагонних депо, яка відрізняється від існуючої формуванням окремого акціонерного товариства з деповського ремонту вантажних вагонів та пристосуванням його діяльності до умов сучасного ринку за рахунок розвитку елементів системи управління: об'єкта та суб'єктів управління, постачання ресурсів, технології ремонтного виробництва, збуту ремонтних послуг, моніторингу результатів діяльності вагонних депо, що дозволить підвищити ефективність їх діяльності;

- організаційну структуру управління вантажними вагонними депо, яка на відміну від існуючої передбачає децентралізацію управління їх діяльністю за рахунок формування нової бюрократичної структури дивізійного типу, до складу якої входить центральний офіс та відокремлені структурні підрозділи (вагонні депо), у яких запропоновано створення центрів доходів, витрат та прибутковості, що дозволяє підвищити ефективність їх функціонування за допомогою застосування організаційно-розпорядчого методу.

набули подальшого розвитку:

- інструменти визначення укрупненого бюджету вагонних депо за рахунок встановлення залежностей між окремими елементами експлуатаційних витрат та параметрами приміщень вагонних депо, які дозволяють із суттєвим зниженням трудомісткості розрахунків та достатньою точністю прогнозувати річні експлуатаційні витрати;

- методичний підхід щодо визначення укрупненої вартості реконструкції та технічного переоснащення вагонних депо, який дозволяє зменшити трудомісткість прямих розрахунків за допомогою індексного методу.

Практичне значення одержаних результатів полягає в їх використанні для удосконалення системи управління діяльністю вантажних вагонних депо в умовах сучасного ринку, а саме:

– розроблено методику оптимізації потужності вантажних вагонних депо, яка дозволяє визначити раціональну кількість вагонних депо на полігонах залізниць та їх оптимальну потужність (акт впровадження від 13 грудня 2012 р., виданий Головним управлінням вагонного господарства Укрзалізниці);

– розроблено методику визначення укрупненої вартості реконструкції і технічного переоснащення вагонних депо при реформуванні вагоноремонтної бази (акт впровадження від 20 грудня 2012 р., виданий вагонним депо Нижньодніпровськ-Вузол Придніпровської залізниці).

Основні положення дисертаційної роботи використовуються в навчальному процесі Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна під час викладання дисципліни «Управління конкурентоспроможністю на залізничному транспорті» та дипломного проектування студентів 5 курсу спеціальності «Менеджмент і адміністрування» (акт впровадження від 5 березня 2013 р.).

Особистий внесок здобувача. Сформульовані в роботі наукові результати, висновки, рекомендації і пропозиції, а також поняття належать особисто автору і є його науковими розробками. Дисертація є одноосібно виконаною науковою працею, у якій автором особисто розроблені наукові положення, методичні підходи та практичні рекомендації щодо розвитку системи управління діяльністю вантажних вагонних депо у сучасних ринкових умовах.

З наукових праць, що виконані у співавторстві, у дисертації використані тільки ті положення та ідеї, які є результатом власної роботи здобувача. У наукових працях, які надруковані у співавторстві, особистий внесок автора наведено нижче.

Апробація результатів дисертації. Основні положення дисертаційної роботи доповідалися на: 9-й Міжнародній науковій конференції «Проблеми економіки транспорту», яка проходила в Дніпропетровському національному університеті залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна 22-23.04.2010 р.; 5-й Міжнародній науково-практичній конференції «Проблемы экономики и управления на железнодорожном транспорте ЭКУЖТ-2010», м. Яремче, 24-26.11.2010 р.; 71-й Міжнародній науково-практичній конференції «Проблеми та перспективи розвитку залізничного транспорту», яка проходила 14-15.04.2011 р. в Дніпропетровському національному університеті залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна; 4-й Міжрегіональній науково-практичній конференції «Проблеми економіки та управління у промислових регіонах», 19-20.05.2011 р., м. Запоріжжя; Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції на тему «Механізми реалізації стратегії розвитку національної економіки», 20-21.11.2011 р., м. Тернопіль; 10-й Міжнародній науковій конференції «Проблеми економіки транспорту», яка проходила в Дніпропетровському національному університеті залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна 26-27.04.2012 р.; Міжнародній науково-практичній конференції «Економіка, організація та управління підприємствами в сучасних економіко-правових умовах», яка відбулася 21-23.11.2012 р. в Національному гірничому університеті; 7-й Міжнародній науково-практичній конференції «Проблемы экономики и управления на железнодорожном транспорте ЭКУЖТ-2012»,

Судак, 11-13.11.2012 р.; 11-й Міжнародній науковій конференції «Проблеми економіки транспорту», яка проходили в Дніпропетровському національному університеті залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна 25.04.2013 р.; Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Фінансово-економічні чинники соціально-економічного розвитку країни та регіонів», 27-29.03.2013 р.

Повністю результати роботи доповідалися на засіданні міжкафедрального наукового семінару кафедр «Економіка та менеджмент», «Фінанси та банківська справа», «Облік, аудит та інтелектуальна власність», «Комп'ютерні інформаційні технології» Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна 13 червня 2013 р.

Публікації. Основні наукові положення та результати дослідження викладені й знайшли своє відображення в публікаціях здобувача. За темою дисертації надруковано 20 наукових праць, у тому числі 10 статей (5 у співавторстві), з них 9 – у фахових збірниках наукових праць (у тому числі 4 у співавторстві), 1 – в інших збірниках наукових праць (у тому числі 1 у співавторстві), та 10 публікацій у тезах доповідей наукових конференцій (у тому числі 2 у співавторстві). Загальний обсяг наукових статей – 4,4 ум. друк. арк., з яких особисто автору належать 3,8 ум. друк. арк.

Структура й обсяг роботи. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів основної частини, висновків, списку використаних джерел та додатків. Обсяг роботи становить 192 сторінки, у тому числі 158 сторінок основного тексту, 15 сторінок додатків, 17 сторінок списку використаних джерел, що налічує 162 найменування. У основному тексті міститься 41 таблиця. Обсяг основного тексту становить 6,15 ум. друк. арк.

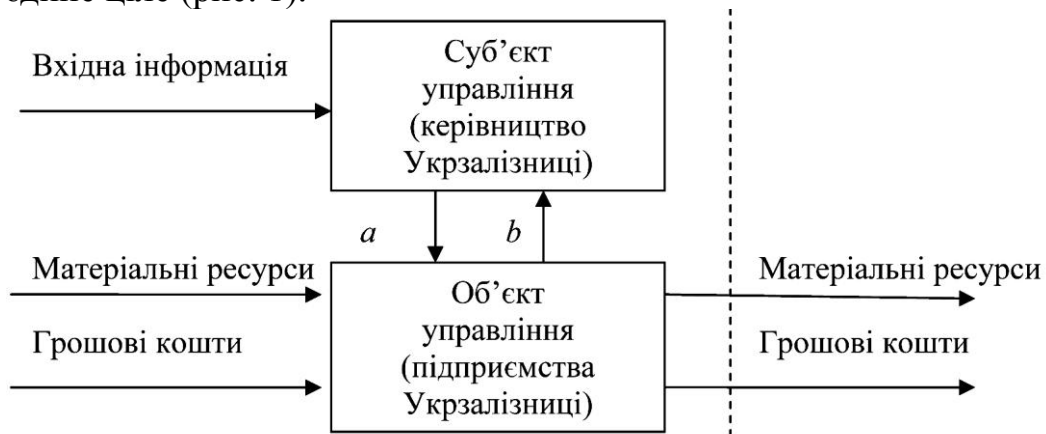
ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дисертаційного дослідження, показано зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, сформульовано мету та завдання, об'єкт, предмет, методи дослідження, розкрито наукову новизну, теоретичне та практичне значення отриманих результатів, особистий внесок здобувача, наведено дані щодо апробації результатів дисертації, публікацій та структури роботи.

У першому розділі «**Теоретико-методичні аспекти формування та розвитку системи управління діяльністю вагонних депо**» досліджено діалектичну сутність таких економічних категорій, як: сучасний ринок, система управління, корпоратизація, розвиток, оптимізація потужності та інші. Проаналізовано наукові підходи до розвитку системи управління діяльністю підприємств залізничного транспорту, вивчено особливості процесів реформування системи управління діяльністю вагонних депо.

Охарактеризовано сутність, класифікацію, функції та чинники сучасного ринку, розглянуто види систем управління діяльністю підприємств та їх елементи, визначено поняття, види організаційної структури управління, головні принципи та підходи до її побудови, досліджено особливості, перспективи й основні напрямки корпоратизації підприємств.

Система управління діяльністю підприємств залізничного транспорту – це сукупність елементів або підсистем, що взаємопов’язані між собою та утворюють єдине ціле (рис. 1).

a – управлінська інформація; *b* – інформація про виконання

Рис. 1 – Система управління діяльністю підприємств залізничного транспорту

До елементів системи управління діяльністю підприємств залізничного транспорту належать об'єкт управління, суб'єкт управління (сукупність управлінських органів, підрозділів і виконавців, які виконують закріплені за ними функції й вирішують поставлені перед ними завдання); система заходів (програмних, правових, адміністративних, технічних).

Досліджено нормативні документи, які є організаційно-правовою основою формування системи управління діяльністю підприємств залізничного транспорту України. Проаналізовано наукові праці стосовно управління діяльністю господарств Укрзалізниці. Серед питань, які висвітлено в роботах науковців, можна виділити проблеми, процеси, методи, принципи, механізм управління діяльністю залізничного транспорту. Ряд питань щодо реформування системи управління економічними процесами було вирішено в працях вітчизняних вчених. Одночасно проблемами розвитку вантажних вагонних депо з економічної точки зору в різні роки займалися такі вчені: В. І. Сенько, І. Ф. Скіба, В. О. Гридюшко, Н. З. Криворучко, В. П. Бугаєв, В. В. Пігунов, М. А. Чернін, В. І. Букін, В. В. Мямлін.

Аналіз науково-методичних підходів і наукових праць щодо формування та розвитку системи управління діяльністю вагонних депо виявив недостатню теоретичну, методичну й практичну оцінку цієї проблеми, яка в умовах сучасного ринку виходить на перший план, оскільки від якості деповського ремонту та його собівартості залежить робочий стан рухомого складу та ефективність вантажних перевезень.

У другому розділі роботи «Дослідження розвитку системи управління діяльністю вагонних депо» розглянуто вплив факторів зовнішнього та внутрішнього середовища на вантажні вагонні депо, обґрунтовано вибір системного підходу для виконання дисертаційного дослідження, проаналізовано стан вагонного господарства та встановлено причини неефективної діяльності вагон-

них депо, виконано прогноз обсягу програми деповського ремонту вантажного рухомого складу на 15 років.

Вантажні вагонні депо є вагомою ланкою в підвищенні потужності та якості роботи всієї транспортної системи шляхом забезпечення працездатного стану вантажного парку для максимально повного задоволення потреб усіх учасників ринку залізничних вантажних перевезень. Для раціональної роботи вагонних депо необхідно сформувати ефективну систему управління їх діяльністю. У роботі здійснено її дослідження з урахуванням впливу факторів зовнішнього та внутрішнього середовища.

Зважаючи на високий рівень динаміки зміни ситуації на сучасному ринку, дефіцит ресурсів, посилення ролі людського фактора в управлінні, у роботі застосовано системний підхід, який може забезпечити впровадження якісних управлінських рішень. Враховуючи вищезазначене, на рис. 2 запропоновано послідовність виконання досліджень стосовно розвитку системи управління діяльністю вантажних вагонних депо.

У дисертаційній роботі проаналізовано діючу організаційну структуру управління вагонним господарством, основним недоліком якої є застосування системи лімітування витрат на відновлення вагонів, що призводить до зниження мотивації працівників депо в здійсненні якісного ремонту, а також централізованої системи постачання запасних частин, наслідком якої є дефіцит якісних комплектуючих, що не дозволяє повною мірою забезпечити високу якість ремонту вантажних вагонів.

Дослідження собівартості деповського ремонту вантажних вагонів показали, що за даними Укрзалізниці у 2012 році було відремонтовано 30 489 вагонів, з них здійснено деповський ремонт 29 196 вагонів, а саме: універсальних піввагонів – 18 374, хоппер-зерновозів – 4 028, критих вагонів – 2 412, цистерн – 1 341, транспортерів – 69 і вагонів інших типів – 1 924.

Середня собівартість деповського ремонту одного вагона складає майже 22 200 тис. грн. За останні 5 років витрати на ремонт вантажних вагонів у розрізі елементів зросли: оплата праці на 35 %; матеріали – на 57 %; паливо – на 54 %; електроенергія – на 45 %. Основними причинами зростання собівартості деповського ремонту вантажних вагонів є неповне використання потужностей вагонних депо, інфляційні процеси; зростання вартості матеріальних витрат; застаріла технологія ремонту; зростання простою вагонів у ремонті.

Аналіз структури парку вантажних вагонів Укрзалізниці показав, що в Україні перевезення вантажів виконують: Укрзалізниця, вітчизняні та зарубіжні операторські компанії, що мають власні або орендовані вагони. Станом на 2012 рік парк вантажних вагонів складав 120 266 од. вантажних вагонів, з яких 49,57 % становлять піввагони. За період незалежності України було придбано 17 696 піввагонів, 84 критих вагонів, 1 765 цистерн, 2 686 платформ, 2 034 цементовози, 1 880 котуновозів, 147 рефрижераторів, 322 хопер-дозатори, 1 603 фітінгових платформи та інші спеціальні вагони.

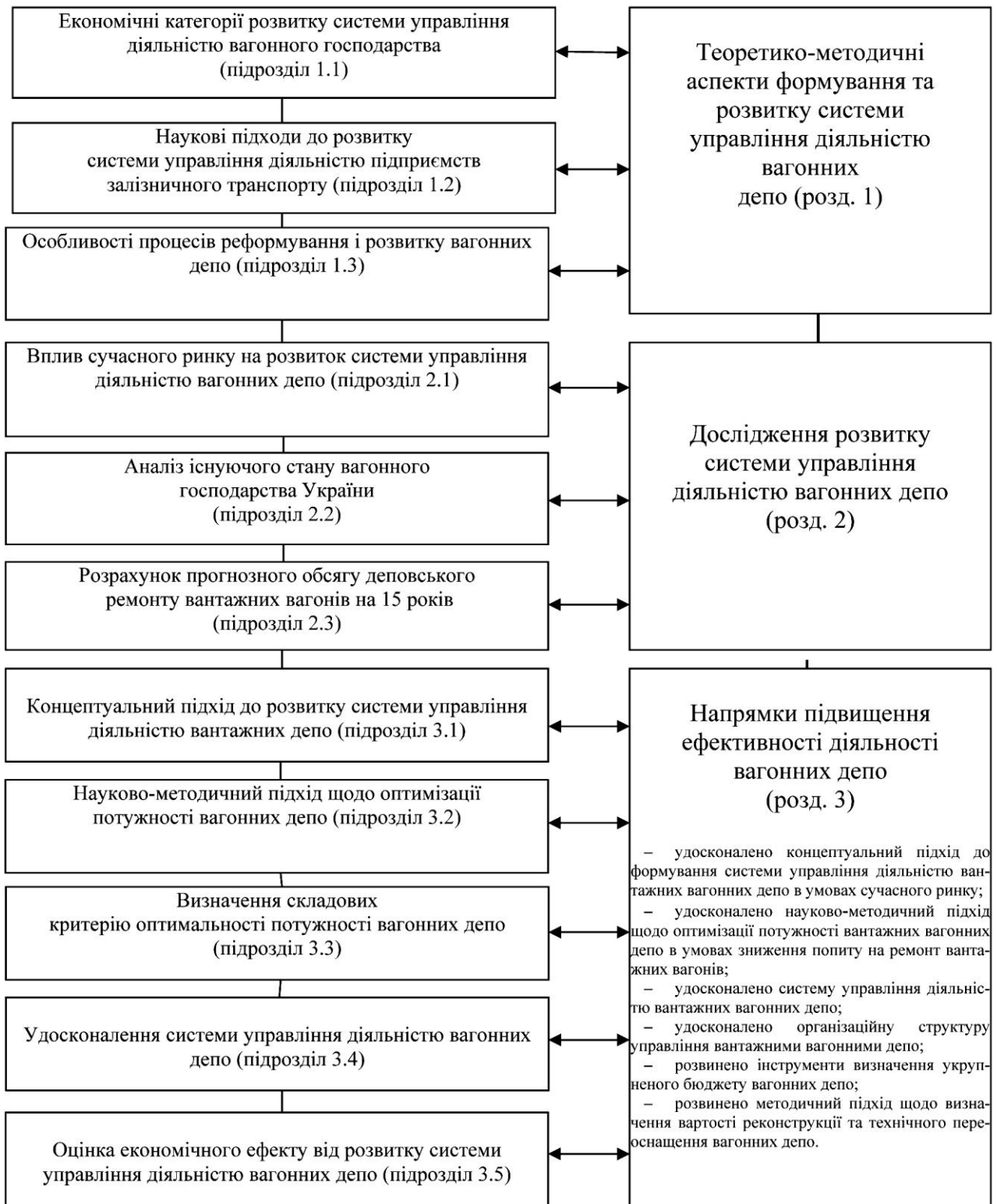

Рис. 2 – Послідовність виконання досліджень стосовно розвитку системи управління діяльністю вантажних вагонних депо

Внаслідок повільного оновлення рухомого складу знос вантажних вагонів становить близько 95 %. Для детального вивчення існуючого стану вантажних вагонних депо України було досліджено діяльність 48 депо. Майже всі вагонні депо використовують стаціонарний метод ремонту. На Львівській залізниці найбільшу програму ремонту універсальних та спеціальних вантажних вагонів виконують на базі вагонних депо Здолбунів та Клепарів, застосовуючи стаціо-

нарний метод ремонту. На Одеській залізниці ремонтні цехи депо Одеса-Застава останній раз були реконструйовані в 1967 році, що не дає змогу якісно ремонтувати вантажні вагони. Єдиним депо Придніпровської залізниці, яке застосовує потоковий метод ремонту, є Нижньодніпровськ-Вузол. Внаслідок нестачі об'єктів ремонту вагонні депо Південно-Західної залізниці працюють не на повну потужність. На Донецькій залізниці сконцентровано ремонт піввагонів, що, з одного боку, є позитивним явищем, оскільки спеціалізація сприяє зниженню собівартості ремонту, з іншого боку, існує потреба у здійсненні ремонтного обслуговування спеціальних вагонів, що стає на заваді у впровадженні потокового методу ремонту. Встановлено основні причини неефективної роботи вантажних вагонних депо (рис. 3).

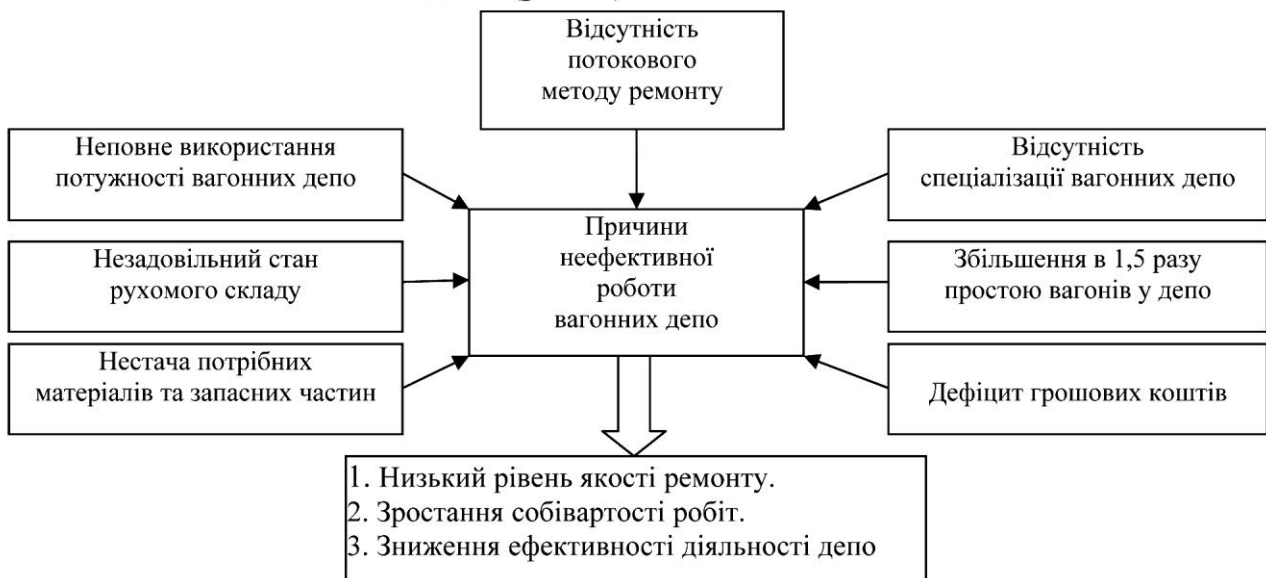

Рис. 3 – Причини неефективної роботи вагонних депо України

Визначено прогнозний обсяг програми ремонту вантажного рухомого складу. Для цього було виконано прогноз обсягу перевезених вантажів, вантажообігу, парку вантажних вагонів за родами вантажів. Використовуючи метод екстраполяції рядів динаміки та коефіцієнт потреби в деповському ремонті, визначено прогнозну програму ремонту на 2028 рік, яка становить 90 423 прив. вагонів. Порівняно з 2012 роком програма деповського ремонту через 15 років збільшиться у 2 рази за рахунок збільшення кількості вантажного рухомого складу.

У третьому розділі роботи «**Напрямки підвищення ефективності діяльності вагонних депо**» удосконалено концептуальний підхід до формування системи управління діяльністю вагонних депо, виконано дослідження стосовно удосконалення науково-методичного підходу щодо оптимізації потужності вагонних депо, запропоновано критерій оптимальності потужності вагонних депо та досліджено його складові, розвинуто методичний підхід щодо визначення вартості реконструкції, технічного переоснащення вантажних депо, розвинуто інструменти визначення укрупненого бюджету вагонних депо, удосконалено систему управління діяльністю вагонних депо, розроблено організаційну структуру управління акціонерним товариством з деповського ремонту. Визначено

раціональний перелік вагонних депо та здійснено перерозподіл між ними прогнозованої програми ремонту, розраховано економічний ефект від розвитку системи управління діяльністю вантажних вагонних депо.

Корпоратизація залізничного транспорту передбачає виділення до конкурентного сектору непрофільних активів, тобто тих підрозділів, діяльність яких безпосередньо з процесом перевезень не пов'язана. У роботі удосконалено концептуальний підхід до формування системи управління діяльністю вантажних вагонних депо в умовах сучасного ринку, який передбачає (рис. 4):

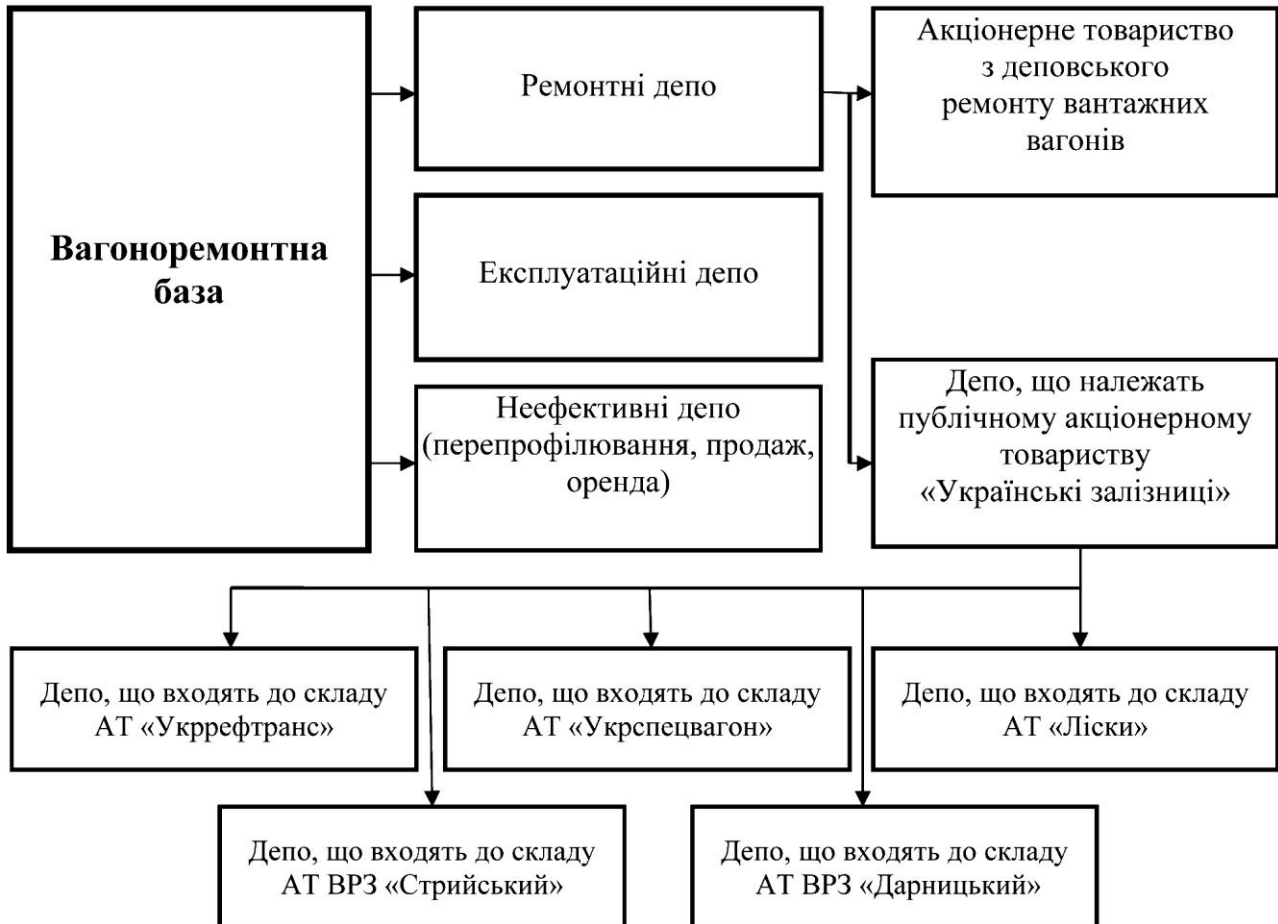

Рис. 4 – Організаційна структура управління діяльністю вагонних депо після реформування

1. Виключення з існуючої вагоноремонтної бази експлуатаційних та неефективних ремонтних депо, оскільки існуюча потужність бази є надлишковою.

2. Подальшу спеціалізацію депо на ремонті одного або двох типів вантажних вагонів та впровадження в них потокового методу ремонту.

3 Реконструкцію та технічне переоснащення ремонтних вагонних депо до повного використання виробничих потужностей, залежно від кількості позицій у них.

4. Передачу частини ремонтних вагонних депо у підпорядкування публічного акціонерного товариства «Українські залізниці».

5. Утворення акціонерного товариства з деповського ремонту вантажних вагонів.

Удосконалено науково-методичний підхід щодо оптимізації потужності вантажних вагонних депо за рахунок забезпечення функціонування вагонних депо на рівні виробничої потужності. Для цього розроблено критерій оптимальності потужності депо, за допомогою якого визначається перелік вагонних депо і нова програма ремонту в них за умови мінімізації модифікованих приведених затрат при заданих обмеженнях. Для мережі вантажних вагонних депо за різними варіантами реформування обсяг замовлень, тобто програма ремонту, є незмінною, отже, усі варіанти матимуть однакові доходи.

Критерієм оптимальності потужності вагонних депо є модифіковані приведені затрати (МПЗ). Це показник відносної ефективності, за допомогою якого здійснюється вибір найкращого варіанта відповідно (1), (2). Варіант, який має мінімальні модифіковані приведені затрати, є найкращим. У зазначених формулах МПЗ розраховується для окремого депо та для полігону в цілому.

$$\text{МПЗ}^i = \sum_{t=0}^T \frac{C_{\text{пост}}^i + C_{\text{зм}}^{\text{од},i} \cdot N^i \left(1 - \frac{\lambda}{100}\right) - A_t^i \cdot \frac{\lambda}{100} + K_t^i}{(1 + E_m)^t} \rightarrow \min, \quad (1)$$

де $C_{\text{пост}}^i$ – умовно-постійні річні витрати на деповський ремонт i -го депо, грн;

$C_{\text{зм}}^{\text{од},i}$ – змінні річні витрати на деповський ремонт одного приведенного вагона i -го депо, грн;

N^i – програма ремонту i -го депо, прив. ваг.;

λ – величина податку на прибуток, %;

A_t^i – амортизаційні відрахування i -го депо, грн;

K_t^i – річні капітальні інвестиції у реконструкцію i -го депо, грн;

E_m – модифікована ставка дисконтування, %;

T – строк проведення реформування, роки;

t – номер розрахункового року.

Критерій оптимальності потужності полігону в цілому ($\text{МПЗ}^{\text{пол}}$) має такий вигляд:

$$\text{МПЗ}^{\text{пол}} = \sum_{i=1}^n \text{МПЗ}^i * u^i \rightarrow \min, u_i \in 0;1, \quad (2)$$

де u^i – бінарна змінна;

n – кількість депо, шт.;

i – номер депо.

В умовах сучасного ринку вантажні вагонні депо, як і будь-які інші організаційні структури, мусять удосконалити діючу систему управління діяльністю з урахуванням нових принципів корпоратизації залізничного транспорту. Зважаючи на специфіку діяльності вантажних вагонних депо, пов'язану з техноло-

гічним процесом ремонтного виробництва, та структурні перетворення у вагонному господарстві, що відбулися та будуть реалізовані в перспективі, необхідно створити всі умови для швидкої адаптації їх діяльності до вимог сучасного ринку. Певна самостійність у процесах постачання, збуту, технології ремонту та часткова або повна фінансова незалежність забезпечить зростання ефективності діяльності вагонних депо. У роботі запропоновано удосконалену систему управління діяльністю вантажних вагонних депо (рис. 5).

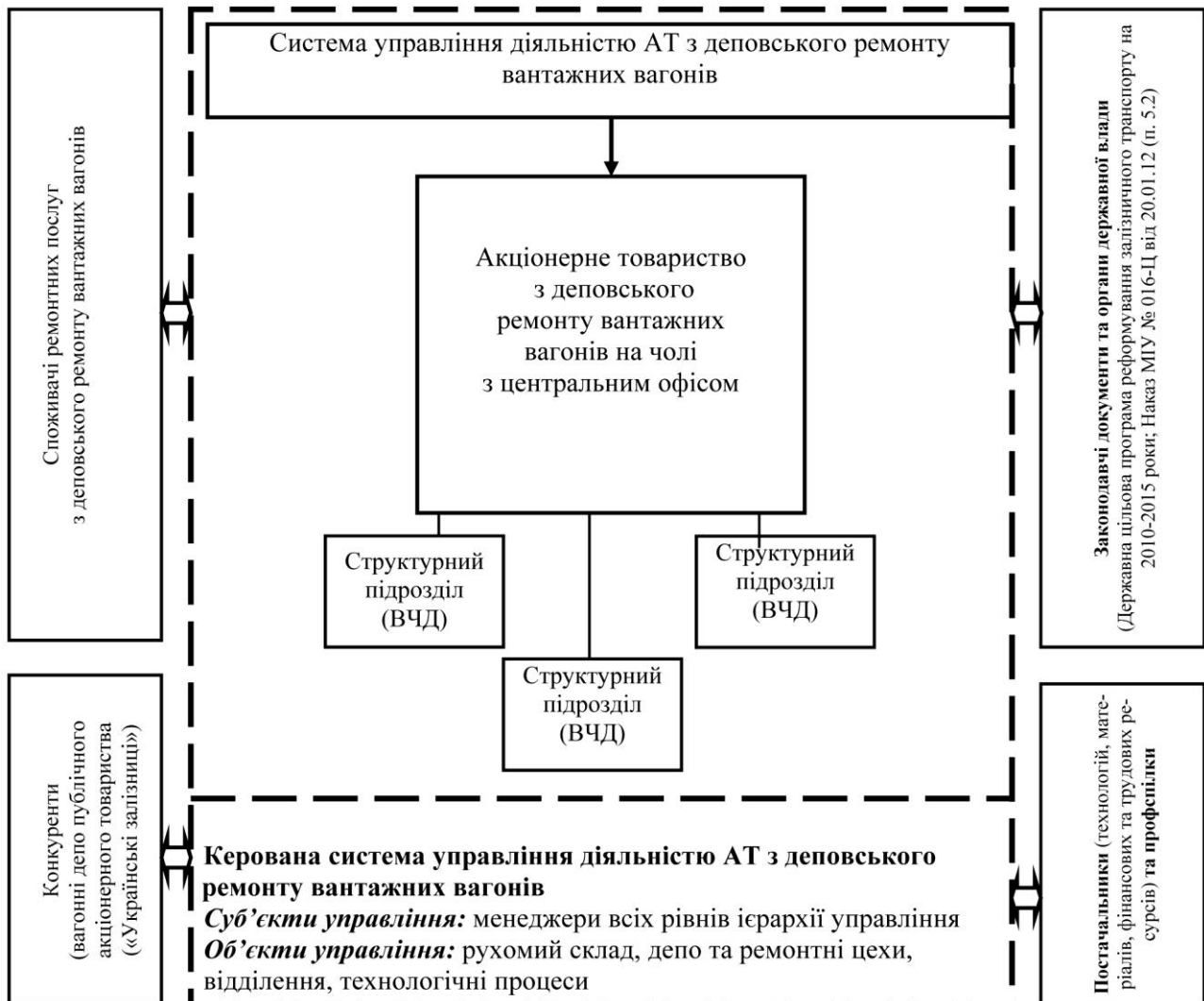

Рис. 5 – Система управління діяльністю АТ з деповського ремонту вантажних вагонів

Розроблено дивізійну організаційну структуру управління вагонними депо. Здійснений у розд. 1 аналіз наукових підходів до управління діяльністю підприємств залізничного транспорту становить теоретичне підґрунтя щодо вибору даної структури управління діяльністю вагонних депо. Вона забезпечує тісний зв'язок між виробником і споживачем, удосконалення системи стимулювання персоналу та підвищення ефективності діяльності організації в цілому. Структура акціонерного товариства з деповського ремонту вантажних вагонів включає центральний офіс на чолі й структурні підрозділи, що розташовані на різних регіонах України. У цьому випадку вагонні депо (структурні підрозділи)

мають у своєму складі ремонтне виробництво, технічну службу, відділи постачання та збуту, бухгалтерію і перебувають під керівництвом регіонального начальника, який діє за довіреністю. Економічна самостійність вагонних депо може бути забезпечена за рахунок центрів відповідальності (доходів, витрат, прибутку).

На базі виконаних досліджень запропоновано нове термінологічне поняття: система управління діяльністю вантажних вагонних депо – *це сукупність взаємопов'язаних підсистем: об'єкт, суб'єкт управління та система заходів (програмних, правових, адміністративних, технічних), що становлять єдине ціле.*

У дисертаційній роботі визначено перелік депо, які здатні виконати прогностичний обсяг деповського ремонту при мінімальних приведених затратах, здійснено раціональний перерозподіл прогнозованої програми ремонту між ними.

Оцінено економічний ефект від розвитку системи управління діяльністю вантажних вагонних депо в умовах сучасного ринку, який становить 30,5 млн грн.

ВИСНОВКИ

У дисертації наведено теоретичне узагальнення й нове вирішення наукової задачі, що виявляється в удосконаленні існуючих наукових і методичних підходів до розвитку системи управління діяльністю вантажних вагонних депо в умовах сучасного ринку, що дозволить підвищити ефективність їх функціонування за рахунок здійснення спеціалізації ремонту, впровадження потокових ремонтних ліній, виконання реконструкції вантажних вагонних депо, оптимізації їх потужності, удосконалення організаційної структури управління діяльністю депо.

На основі виконаних у роботі досліджень можна констатувати:

1. Аналіз системи управління діяльністю депо виявив основні причини неефективного функціонування вагонних депо: відсутність потокового методу ремонту, спеціалізації на ремонті одного або двох типів вантажних вагонів, дефіцит грошових коштів, нестача потрібних запасних частин та матеріалів, неповне використання потужності депо, незадовільний стан рухомого складу, збільшення в 1,5 разу простою вагонів у депо. Для вирішення даної проблеми необхідно удосконалити систему управління діяльністю вантажних вагонних депо.

2. Удосконалено концептуальний підхід до формування системи управління діяльністю вантажних вагонних депо за допомогою розробки нової організаційної структури. Оскільки процес корпоратизації залізничного транспорту та стан сучасного ринку потребують розділення експлуатаційної та ремонтної діяльності депо, що забезпечить скорочення витрат на утримання та експлуатацію вантажних депо, автором запропоноване розмежування та подальший розподіл депо між публічним акціонерним товариством «Українські залізниці» та окремим акціонерним товариством з деповського ремонту вантажних вагонів.

3. Удосконалено науково-методичний підхід щодо оптимізації потужності вагонних депо. Ця пропозиція в умовах дефіциту вантажного рухомого складу та необхідності в оптимізації надлишкової виробничої потужності вагонних депо дозволить скоротити собівартість деповського ремонту. Даний підхід ґрунтується на таких заходах: впровадження спеціалізації на ремонті одного або двох типів рухомого складу та потокового методу ремонту, забезпечення функціонування депо на рівні виробничої потужності, визначення раціональної кількості вагонних депо.

4. Для встановлення річних експлуатаційних витрат із суттєвим зниженням трудомісткості розрахунків для реконструйованих депо у дисертації набули подальшого розвитку інструменти визначення укрупненого бюджету вагонних депо. Досягти цього вдалося за рахунок встановлення залежностей між окремими елементами експлуатаційних витрат та основними параметрами депо.

5. Забезпечення функціонування депо на рівні виробничої потужності можливе за рахунок здійснення їх реконструкції та технічного переоснащення. Вартість цих заходів можна визначити за допомогою запропонованого методичного підходу. Він дозволяє привести існуючу раніше вартість будівництва до сучасних умов за допомогою індексного методу та знизити трудомісткість розрахунків.

6. Удосконалено систему управління діяльністю вагонних депо, яка враховує фактори зовнішнього і внутрішнього впливу та передбачає розвиток складових елементів системи управління. У конкурентних умовах сучасного ринку ця пропозиція дозволить підвищити ефективність функціонування вагонних депо.

7. Удосконалено організаційну структуру управління діяльністю вагонних депо за допомогою застосування організаційно-розпорядчого методу. Новостворене окреме акціонерне товариство, місією якого є надання послуг з деповського ремонту, має підвищити ефективність діяльності вагонних депо, які входять до його складу, за рахунок створення дивізійної структури управління. Зростання продуктивності праці можливо досягти за рахунок формування центрів відповідальності.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у фахових виданнях

1. Булгакова Ю. В. Проведення реструктуризації залізничного транспорту України в умовах світової кризи / Ю. В. Булгакова, Г. С. П'ятигорець // Вісн. Дніпропетр. нац. ун-ту залізн. трансп. ім. акад. В. Лазаряна. – Д., 2009. – № 27. – С. 239-242. **Особистий внесок:** розроблено пропозиції щодо визначення оптимального порядку проведення заходів з реформування залізничного транспорту України в умовах світової фінансової кризи.

2. Булгакова Ю. В. Методика розподілу програми ремонту вантажних вагонів по окремих депо в умовах реформування залізничної галузі /

Ю. В. Булгакова, Ю. С. Бараш, В. В. Скалозуб // Проблеми підвищення ефективності інфраструктури : зб. наук. пр. КНАУ. – К. : Вид-во КНАУ, 2011. – Вип. 32. – С. 17–23. **Особистий внесок:** розроблено математичну модель оптимізації потужності деповської ремонтної бази для вантажних вагонів в умовах дефіциту рухомого складу та надлишкової кількості вагонних депо.

3. Булгакова Ю. В. Аналіз наукових праць щодо реструктуризації технічної бази для ремонту вантажних вагонів / Ю. В. Булгакова // Вісн. Дніпропетр. нац. ун-ту залізн. трансп. ім. акад. В. Лазаряна. – Д., 2012. – Вип. 40. – С. 248–255.

4. Булгакова Ю. В. Принципи реформування деповської вагоноремонтної бази Укрзалізниці / Ю. В. Булгакова // Вісн. економіки транспорту і промисловості : зб. наук. пр. УкрДАЗТ. – 2012. – № 37. – С. 97–101.

5. Булгакова Ю. В. Моделі реструктуризації технічної бази для деповського ремонту вантажних вагонів / Ю. В. Булгакова // Проблеми підвищення ефективності інфраструктури : зб. наук. пр. КНАУ. – К., 2012. – Вип. 34. – С. 30–37.

6. Булгакова Ю. В. Причини неефективної роботи технічної бази для ремонту вантажних вагонів / Ю. В. Булгакова // Вісн. економіки транспорту і промисловості : зб. наук. пр. УкрДАЗТ. – 2012. – № 39. – С. 100–104.

7. Булгакова Ю. В. Механізм управління ремонтом вантажних вагонів / Ю. В. Булгакова // Вісн. економіки транспорту і промисловості : зб. наук. пр. УкрДАЗТ. – 2013. – № 41. – С. 86–91.

8. Булгакова Ю. В. Теоретико-методический подход к оптимизации расходов на содержание и реконструкцию деповской ремонтной базы для грузовых вагонов в рыночных условиях / Ю. В. Булгакова, Ю. С. Бараш // Вісн. економіки транспорту і промисловості : зб. наук. пр. УкрДАЗТ. – 2013. – № 42. – С. 263–270. **Особистий внесок:** розроблено теоретико-методичний підхід до оптимізації витрат на утримання та реконструкцію вагоноремонтної бази.

9. Булгакова Ю. В. Концептуальный подход к реформированию ремонтной базы для грузовых вагонов в современных рыночных условиях / Ю. В. Булгакова, Ю. С. Бараш // Наук. вісн. Нац. гірничого ун-ту. – Д. : Вид-во НГУ, 2013. – № 3. – С. 126–133. **Особистий внесок:** розроблено концептуальну модель реформування деповської вагоноремонтної бази для вантажних вагонів в умовах сучасного ринку.

Статті у інших наукових виданнях

10. Булгакова Ю. В. Визначення економічного ефекту від зменшення терміну простою рухомого складу / Ю. В. Булгакова, Ю. С. Бараш, Л. В. Марценюк // Проблеми економіки транспорту : зб. наук. пр. ДНУЗТ. – Д. : Вид-во Дніпропетр. нац. ун-ту залізн. трансп. ім. акад. В. Лазаряна, 2012. – Вип. 3. – С. 9–18. **Особистий внесок:** виконано розрахунок перспективних обсягів вантажних перевезень на прогнозні роки до 2015 року.

Тези доповідей на міжнародних конференціях

11. Булгакова Ю. В. Необхідність реформування технічної бази для деповського ремонту вантажних вагонів / Ю. В. Булгакова, Ю. С. Бараш // Тези доп. 9-ї Міжнародної наук. конф. «Проблеми економіки транспорту» 22–23.04.2010 р.,

Дніпропетровськ. / ДНУЗТ. – Д., 2010. – С. 90. **Особистий внесок:** обґрунтовано необхідність проведення реформування вагоноремонтної бази України.

12. Булгакова Ю. В. Теоретичні аспекти реформування технічної бази для деповського ремонту вантажних вагонів / Ю. В. Булгакова // Тези доп. 5-ї Міжнародної наук. конф. «Проблеми економіки і управління на залізничному транспорті» 24–26.11.2010 р., Яремча. – Д., 2010. – С. 156.

13. Булгакова Ю. В. Аналіз існуючого стану вагоноремонтної бази України / Ю. В. Булгакова // Тези доп. 71-ї Міжнародної наук. конф. «Проблеми і перспективи розвитку залізничного транспорту» 14–15. 04. 2011 р., Дніпропетровськ. / ДНУЗТ. – Д., 2011. – С. 302.

14. Булгакова Ю. В. Дослідження критерію розвитку технічної вагоноремонтної бази України / Ю. В. Булгакова, Ю. С. Бараш // Тези доп. 4-ї Міжрегіональної науково-практ. конф. «Проблеми економіки та управління у промислових регіонах», 19–20.05.2011 р., Запоріжжя. – Запоріжжя, 2011. – С. 119. **Особистий внесок:** розроблено критерій оптимальності щодо оптимізації потужності вагоноремонтної бази України.

15. Булгакова Ю. В. Методика розподілу програми ремонту вантажних вагонів по окремих депо в умовах реформування залізничної галузі / Ю. В. Булгакова // Тези доп. Міжнародної науково-практ. інтернет-конф. на тему «Механізми реалізації стратегії розвитку національної економіки», 20–21.11.2011 р. – Т., 2011. – С. 117.

16. Булгакова Ю. В. Принципи реформування деповської вагоноремонтної бази Укрзалізниці / Ю. В. Булгакова // Тези доп. 10-ї Міжнародної наук. конф. «Проблеми економіки транспорту» (26–27.04.2012 р.) / ДНУЗТ. – Д., 2012. – С. 105.

17. Булгакова Ю. В. Фактори внутрішнього та зовнішнього середовища, що впливають на раціональний розвиток вагоноремонтної бази / Ю. В. Булгакова // Тези доп. 8-ї науково-практ. міжнародної конф. «Проблеми міжнародних транспортних коридорів та єдиної транспортної системи». – Х. : УкрДАЗТ, 2012. – С. 109–111.

18. Булгакова Ю. В. Різновиди моделей реформування деповської вагоноремонтної бази для вантажних вагонів / Ю. В. Булгакова // Проблемы экономики и управления на железнодорожном транспорте ЭКУЖТ-2012 : тезисы докл. 7-й Международной научно-практ. конф. – Судак, 2012. – С. 194–195.

19. Булгакова Ю. В. Концептуальный подход к реформированию деповской базы для ремонта грузовых вагонов в современных рыночных условиях / Ю. В. Булгакова // Тези доп. 11-ї Міжнародної наукової конф. «Проблеми економіки транспорту» (25–26.04.2013 р.) / ДНУЗТ. – Д., 2013. – С. 107.

20. Булгакова Ю. В. Удосконалення організації та управління ремонтом залізничних вантажних вагонів / Ю. В. Булгакова // Тези доп. Міжнародної науково-практ. інтернет-конф. на тему «Фінансово-економічні чинники соціально-економічного розвитку країни та регіонів», 27–29.03.2013 р., Дніпропетровськ. – Д., 2013. – С. 324–236.

АНОТАЦІЯ

Булгакова Ю. В. Развитие системы управления деятельностью грузовых вагонных депо в условиях современного рынка. – На правах рукописи.

Диссертация на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). – Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна Міністерства освіти і науки України, Дніпропетровськ, 2013.

Дисертаційна робота присвячена питанню формування та розвитку системи управління діяльністю вантажних вагонних депо за рахунок: удосконалення концептуального підходу до формування системи управління діяльністю вантажних вагонних депо в умовах сучасного ринку; удосконалення системи управління діяльністю вагонних депо з організацією окремого акціонерного товариства; удосконалення організаційної структури управління вагонними депо; розвитку інструментів визначення укрупненого бюджету вантажних вагонних депо; розвитку методичного підходу щодо визначення вартості реконструкції та технічного переоснащення існуючих вантажних вагонних депо України.

У дисертаційній роботі удосконалено науково-методичний підхід щодо оптимізації потужності вагонних депо в умовах зниження попиту на ремонт вантажних вагонів за рахунок визначення раціональної кількості вагонних депо, спеціалізації їх на ремонті одного або двох типів рухомого складу, впровадження в них потокового методу ремонту, забезпечення функціонування вагонних депо на рівні виробничої потужності, що дозволить знизити собівартість ремонту вагонів та підвищити ефективність вантажних перевезень.

Ключові слова: система управління, вантажні вагонні депо, оптимізація потужності, програма ремонту, критерій оптимальності, реконструкція та технічне переоснащення, собівартість послуг з деповського ремонту.

АННОТАЦИЯ

Булгакова Ю. В. Развитие системы управления деятельностью грузовых вагонных депо в условиях современного рынка. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание научной степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.04 – экономика и управление предприятиями (по видам экономической деятельности). – Днепропетровский национальный университет железнодорожного транспорта имени академика В. Лазаряна Министерства образования и науки Украины, Днепропетровск, 2013.

Для обеспечения потребностей предприятий и организаций в перевозке грузов с максимальным качеством и скоростью необходимы современный подвижной состав, успешный менеджмент, разумная тарифная политика и эффективные вагонные депо. В условиях современного рынка возникла необходимость в развитии системы управления деятельностью грузовых вагонных депо и усовершенствовании научно-методического подхода к оптимизации их мощ-

ности в условиях снижения спроса на ремонт грузовых вагонов.

В результате исследования научных трудов ведущих ученых и специалистов, которые занимались вопросами управления деятельностью предприятий железнодорожного транспорта, установлена недостаточная теоретическая, методическая и практическая оценка данной проблемы, которая в условиях современного рынка выходит на первый план, поскольку от качества и уровня себестоимости деповского ремонта зависит рабочее состояние грузового парка вагонов. Диссертационная работа посвящена вопросу системы управления деятельностью вагонных депо. Поставленная цель исследования была достигнута благодаря:

- усовершенствованию концептуального подхода к формированию системы управления деятельностью грузовых вагонных депо в условиях современного рынка;
- усовершенствованию научно-методического подхода к оптимизации мощности вагонных депо в условиях современного рынка;
- усовершенствованию системы управления деятельностью вагонных депо с формированием отдельного акционерного общества;
- усовершенствованию организационной структуры управления вагонными депо;
- развитию инструментов определения укрупненного бюджета грузовых вагонных депо;
- развитию методического подхода к определению укрупненной стоимости реконструкции и технического переоснащения вагонных депо.

В диссертационной работе усовершенствован концептуальный подход к формированию системы управления деятельностью грузовых вагонных депо в условиях современного рынка, сущность которого в отличие от существующего состоит в разделении функций ремонтной и эксплуатационной деятельности вагонных депо за счет выделения эксплуатационных депо, перепрофилирования деятельности, передачи в аренду или ликвидации неэффективных ремонтных депо, разделения других ремонтных депо между публичным акционерным обществом «Українськи залізничники» и акционерным обществом по деповскому ремонту грузовых вагонов, что позволит снизить расходы на их эксплуатацию с помощью разработки новой организационной структуры.

Усовершенствован научно-методический подход к оптимизации мощности вагонных депо в условиях снижения спроса на ремонт грузовых вагонов за счет определения рационального количества вагонных депо, специализации их на ремонт одного или двух типов подвижного состава, внедрения в них поточного метода ремонта, обеспечения функционирования вагонных депо на уровне производственной мощности, что позволит снизить себестоимость ремонта вагонов и повысить эффективность грузовых перевозок.

Усовершенствована система управления деятельностью вагонных депо, которая отличается от существующей формированием отдельного акционерного общества по деповскому ремонту грузовых вагонов и адаптацией его деятельности к условиям современного рынка за счет развития элементов системы управления: объекта и субъекта управления, поставки ресурсов, технологии ре-

монтажного производства, сбыта ремонтных услуг, мониторинга результатов деятельности вагонных депо, что позволит повысить эффективность их деятельности.

Усовершенствована организационная структура управления вагонными депо, которая в отличие от существующей предусматривает децентрализацию управления их деятельностью за счет формирования новой бюрократической структуры дивизионного типа, в которой создан центральный офис и обособленные структурные подразделения (вагонные депо), в которых предложены центры доходов, расходов и прибыли, что позволит повысить эффективность их функционирования с помощью использования организационно-распорядительного метода.

Получили последующее развитие инструменты определения укрупненного бюджета вагонных депо за счет установления зависимостей между отдельными элементами эксплуатационных расходов и основными параметрами помещений вагонных депо, которые позволяют с существенным снижением трудоемкости расчетов и достаточной точностью прогнозировать годовые эксплуатационные расходы.

Получил последующее развитие методический подход к определению укрупненной стоимости реконструкции и технического перевооружения вагонных депо, который позволит снизить трудоемкость прямых расчетов с помощью индексного метода.

Ключевые слова: система управления, грузовые вагонные депо, оптимизация мощности, программа ремонта, критерий оптимальности, реконструкция и техническое перевооружение, себестоимость услуг по деповскому ремонту.

ANNOTATION

Bulgakova Yu. V. Development of the control system of activity of the freight car depots in the current market conditions. – Manuscript copyright.

Ph.D. thesis in Economics, Discipline 08.00.04 – Economics and Management (according to the types of economic activities). – Dnipropetrovsk National University of Railway Transport named after Academician V. Lazaryan, Ministry of Education and Science of Ukraine, Dnipropetrovsk, 2013.

The thesis is dedicated to the problem of forming and development of car depots activity management by means of: improving of conceptual approach to the formation of the control system of the freight car depots activity in the conditions of current market; improving the system of management of car depots activity with the organization of the separate joint-stock company; organizational structure improvement of car depots management; development of consolidated budget determination instruments of freight car depots; development of methodical approach to the cost determination of reconstruction and technical reequipment of existing freight car depots in Ukraine.

The thesis improves the scientific and methodical approach to optimization of car repair enterprise capacity in the conditions of the demand decrease for freight car repair by means of determination of the car depots rational number, their specializa-

tion in the repair of one or two types of rolling stock, the introduction of the flow repair method, support of depots operation at the capacity level, which will significantly reduce the cost of car repairing and increase the efficiency of freight transportations.

Key words: system of management, freight car depots, capacity optimization, repair program, optimality criterion, reconstruction and technical reequipment, self cost of depot repair services.

БУЛГАКОВА ЮЛІЯ ВАДИМІВНА

**РОЗВИТОК СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ
ВАНТАЖНИХ ВАГОННИХ ДЕПО В УМОВАХ СУЧАСНОГО
РИНКУ**

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Підписано до друку 23.09.2013 р.

Формат 60х84/16. Ум. друк. арк. 0,9. Обл.-вид. арк. 1,0.

Тираж 110 пр. Зам. № 1250.

Видавництво Дніпропетровського національного університету залізничного
транспорту імені академіка В. Лазаряна

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1315 від 31.03.2003

Адреса видавництва та дільниці оперативної поліграфії:
вул. Лазаряна, 2, Дніпропетровськ, 49010